

რეზიუმე

მექსიკა ერთ-ერთი უდიდესი სახელმწიფოა ლათინურ ამერიკაში, რომლის სოციალურ-ეკონომიკური კეთილდღეობა მჭიდროდ არის დაკავშირებული მცირე და საშუალო საწარმოების განვითარებასთან.

აღსანიშნავია, რომ მცირე და საშუალო საწარმოები (SMEs). (ქვეყანაში რეგისტრირებული მთლიანი საწარმოების და კომპანიების 99%-ს შეადგენს, რომლებშიც მუშაობს ქვეყნის დასაქმებული მოსახლეობის 78%. და ქმნის ქვეყნის მშპ-ის 35%-ს..

სტატიაში განხილულია მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების თანამედროვე მდგომარეობა მექსიკაში, მცირე და საშუალო ბიზნესის თავისებურებები, „ნაჩვენებია მცირე და საშუალო ბიზნესის როლი ქვეყნის ეკონომიკაში, მოცემულია მექსიკის მცირე და საშუალო ბიზნესის ძირითადი სტატისტიკური მაჩვენებლები, ამ კატეგორიის საწარმოების კლასიფიკაცია, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების მხარდაჭერის სახელმწიფო პოლიტიკის გამოცდილება მექსიკაში მცირე და საშუალო ბიზნესის მთავარი მხარდამჭერი ორგანოების საქმიანობა, განხილულია მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის ძირითადი პროგრამები. მცირე და საშუალო ბიზნესის უპირატესობები და ნაკლოვანებები, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები. ამასთან ერთად, მნიშვნელოვანია შესწავლილი და გამოყენებული იქნას მსოფლიოს წარმატებული განვითარებული ქვეყნების მოწინავე გამოცდილება, რომელიც მათ დააგროვეს მსს ბიზნესის განვითარების საქმეში. ამ ქვეყნებში მცირე და საშუალო საწარმოებმა მნიშვნელოვან შედეგებს მიაღწიეს და წარმატებით გაავიდნენ საერთაშორისო ბაზრებზე.

საკვანძო სიტყვები: ლათინური ამერიკა, მექსიკა, მცირე და საშუალო საწარმოები, სექტორი, მეწარმეობა, დასაქმება.

Summary

The development problems of Small and Medium Business in Mexico

Mexico is one of the largest countries in Latin America, whose economic prosperity is inextricably linked with the development of small and medium enterprise (SME) sector. Worth noting that SME represent over 99% of the formal enterprises in Mexico. In this sense, the article provides an overview of the Mexican small and medium busi-

ness, investigates the importance of the SME sector size measured by the share of the SME employment in total employment, and the level of human capital in the SME sector. Furthermore, it reviews the experience of state support of small and medium business in Mexico, advantages and disadvantages are identified, and some suggestions are given for possible improvement of the sector.

Keywords: Latin America; Mexico; small and medium enterprises; sector; employment;

* * * * *

აღსანიშნავია, რომ გასული საუკუნის 70-იან წლებში მექსიკაში ეკონომიკის ლიბერალიზაციისკენ მიმართული რეფორმები დაიწყო.

სერიოზული ნაბიჯები გადაიდგა მცირე მეწარმეობის განვითარებისათვის ინსტიტუციონალური პირობების შესაქმნელად.

1983 წელს მექსიკის ფედერალურმა მთავრობამ შექმნა მცირე და საშუალო საწარმოების მთავარი სამმართველო ვაჭრობისა და მრეწველობის განვითარების სამინისტროში. 1985 წელს შემუშავებული იქნა მცირე და საშუალო სამრეწველო საწარმოების კომპლექსური განვითარების პროგრამა.

1987 წელს შეიქმნა -ნორმატიულ-სამართლებრივი ბაზა ამ სფეროებში სამეწარმეო საქმიანობის ხელშეწყობისათვის. აღსანიშნავია, რომ შემდგომ წლებშიც მრავალი მნიშვნელოვანი რეფორმები განხორციელდა ქვეყანაში მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობისათვის.

მცირე და საშუალო ბიზნესი ძალიან მნიშვნელოვან როლს თამაშობს მექსიკის ეკონომიკაში.

ანალიზის საფუძველზე ეკონომიკის განვითარების ხელშეწყობის კრიტიკულ პრობლემათა შორის გამოიკვეთა კერძო სექტორის დაბალი კონკურენტუნარიანობა, არასათანადოდ განვითარებული ადამიანური კაპიტალი და ფინანსებზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა.

ასეთ ვითარებაში, ხელისუფლებამ უნდა წაახალისოს კერძო სექტორი, ხელი შეუწყოს ინვესტიციების მოზიდვას და შექმნას სამართლიანი და დაცული ბიზნესგარემო. მისი ამოცანაა, აგრეთვე, ბიზნესის განვითარების სტიმულირება ინოვაციების და სამეწარმეო უნარების განვითარების და ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის ზრდის ხელშეწყობით, რაც ქვეყანაში ეკონომიკურ ზრდას განაპირობებს.

აღსანიშნავია, რომ მექსიკის კანონმდებლობით მცირე ბიზნესს მიეკუთვნებიან საწარმოები, რომელთა თანამშრომელთა რაოდენობა 100 ადამიანს არ აღემატება ვაჭრობისა და მომსახურების სფეროში და 500 ადამიანს მრეწველობაში. ამ

მონაცემთა კრიტერიუმებიდან გამომდინარე მცირე ბიზნესის კატეგორიას მიეკუთვნება ქვეყნის მთლიანი საწარმოების 99%-ს. მექსიკაში პერსონალის რაოდენობიდან გამომდინარე ანსხვავებენ მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებს. ამასთან, ნაციონალურ ბაზარზე დომინირებენ მიკროსაწარმოები, ანუ საწარმოები რომელთა პერსონალის რაოდენობა 10 ადამიანამდე ა, მცირე საწარმოებში ვაჭრობის სფეროში დასაქმებულთა რაოდენობა 11-დან 30 ადამიანამდეა, მომსახურების სფეროში 11-დან 50 ადამიანამდე. საშუალო საწარმოებში ვაჭრობის სფეროში დასაქმებულთა რაოდენობა 31-დან 100 ადამიანამდეა, მომსახურების სფეროში 51-დან 100 კაცამდე, სამრეწველო საწარმოებში 51-დან 250 კაცამდე, მსხვილ საწარმოებში ვაჭრობის და მომსახურების სფეროში 200-ზე მეტი ადამიანია დასაქმებული, მრეწველობაში 250-ზე მეტი დასაქმებულია. მექსიკაში მიკრო საწარმოებს უჭირავს მთლიანი საწარმოების 94%, მცირე და საშუალო საწარმოებს მთლიანი საწარმოების 5% -ზე მეტი უკავიათ, მსხვილ საწარმოებს 1%-ზე ნაკლები. საწარმოები, რომლებსაც 11-დან 50 დასაქმებული ჰყავთ შეადგენს 23.8%-ს, 51-დან 250-მდე ქმნის 9.1% სამუშაო ადგილს, მსხვილი საწარმოები 251 და მეტი - 21.5%-ს. რაც შეეხება მცირე და საშუალო საწარმოების წილს ქვეყნის მშპ-ში 2010 წელს 1999 წელთან შედარებით 7.3%-ით დარდა და შეადგინა 34.7%.

სტატისტიკის, გეოგრაფიის და ინფორმაციის ნაციონალური ინსტიტუტის მონაცემებით მექსიკაში მცირე და საშუალო ბიზნესის საწარმოების უპირატესი ნაწილი 61% ვაჭრობას ეწევა, 24%-მომსახურებას და 15%-სამრეწველო საქონლის წარმოებით არის დაკავებული.

აღსანიშნავია, რომ მიკრო და მცირე საწარმოების 60%-ს შეადგენს საოჯახო საწარმოები. ამ საწარმოების მმართველების საშუალო ასაკი 40-59 წელს შეადგენს და მათი აბსოლუტური უმრავლესობა ამ კომპანიების დამფუძნებლები არიან. მექსიკაში მცირე და საშუალო ბიზნესი ძირითადად ადგილობრივ ბაზარზეა ორიენტირებული. მცირეა მცირე და საშუალო საწარმოების წილი ქვეყნის საექსპორტო მაჩვენებლებში (დაახლოებით 7%). ასეთი მოკრძალებული მაჩვენებლები იმის შედეგია, რომ მცირე და საშუალო საწარმოების 50% არ იყენებს არანაირ ინოვაციებს და ახალ ტექნოლოგიებს, რის გამოც ვერ აუმჯობესებს პროდუქციის ხარისხს და ვერ ანხორციელებს საქონლის ექსპორტს. კომპანიების 24%-ს არ გააჩნიათ შესაბამისი ლიცენზიები და პატენტები და ხშირად არაფორმარულ საქმიანობას ეწევიან.

ანალიზის საფუძველზე მექსიკის ეკონომიკის განვითარების ხელშემშლელ პრობლემათა შორის იკვეთება მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების დაბალი კონკურენტუნარიანობა,

არასათანადოდ განვითარებული ადამიანური კაპიტალი და ფინანსებზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობა.

მექსიკის ეკონომიკაში მცირე მეწარმეობის

უდიდეს როლზე მეტყველებს ასევე შემდეგი მონაცემები: სწორედ მცირე და საშუალო ბიზნესის სეგმენტშია თავმოყრილი ქვეყნის მთლიანი სამუშაო ადგილების 78% და მშპ-ის წარმოების 69%.

მექსიკაში მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამა მხორციელებდა, ვაჭრობის და მრეწველობის განვითარების, ეკონომიკის, ფინანსთა სამინისტროების, ფინანსური კორპორაციის Nacional Financiera (NAFIN), საგარეო ვაჭრობის ბანკის, მეცნიერების და ტექნოლოგიების ეროვნული საბჭოს, უმაღლესი სასწავლებლების და საკვლევ ცენტრების მეშვეობით. აღნიშნული პროგრამები ითვალისწინებს მცირე და საშუალო ბიზნესის დახმარებას შეღავათიანი კრედიტების მიღებასა და ვალების მომსახურებაში, პროფესიონალური დონის ამაღლებითა და პერსონალის მომზადების, მოდერნიზაციის პროექტების რეალიზაციის, საგარეო ბაზრებზე დაშვების უზრუნველყოფის და სპეციალიზირებული ინფორმაციის მიღების საკითხებში. ამის გარდა, ეს სტრუქტურები ხელს უწყობენ მცირე ბიზნესში კაპიტალური დაბანდების განხორციელებას, შეიმუშავენ შესაბამისი გარანტიის სქემებს კრედიტებზე და ექსპორტ-იმპორტის ოპერაციებზე. ანხორციელებენ ტექნიკურ მხარდაჭერას, აფინანსებენ სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას. ასევე ფუნქციონირებენ ელექტრონული საინფორმაციო სისტემები ფართო მონაცემთა ბაზებით, სამეწარმეო საქმიანობის სხვადასხვა ასპექტებზე.

ამ სისტემების მეშვეობით შესაძლებელია კერძოდ, მეწარმე მოიძიოს საჭირო ინფორმაცია ბაზრების, კანონმდებლობის, საერთაშორისო ხელშეკრულებების, წესების, პროცედურების და ტექნოლოგიური ნორმების, მცირე ბიზნესის მხარდაჭერის მოქმედი პროგრამების, ეროვნული და საერთაშორისო ბაზრობების, გამოფენების და ტენდერების შესახებ. მიიღოს ეკონომიკური, იურიდიული და გამოყენებითი ხასიათის სხვადასხვა მონაცემები, კონსულტაციები კონკრეტულ საკითხებზე.

მექსიკაში მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის პოლიტიკა ძირითადად ხორციელდება სახელმწიფო დაწესებულებების და მრავალრიცხოვანი მეწარმეების, სავაჭრო პალატების და დარგობრივ ასოციაციებთან მჭიდრო კავშირში.

მექსიკის ეკონომიკის სამინისტროს მეწარმეობის ეროვნული ინსტიტუტი - El Instituto Nacional Del Emprendedor (INADEM) ეკონომიკის სამინისტროსთან ერთად, ანხორციელებს მეწარმეების, მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერის ნაციონალურ პოლიტიკას. ინსტიტუტი არის ადმინისტრაციული ორგანო, რომლის მიზანია კოორდინაცია გაუწიოს მიკრო, მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარებას ქვეყანაში, ხელი შეუწყოს ინოვაციური და კონკურენტუნარიანი საწარმოების შექმნას, დაეხმაროს მათ ეროვნულ და საერთაშორისო ბაზრებზე დამკვიდრებაში, რათა კიდევ უფრო გაიზარდოს მათი წვლილი ქვეყნის მშპ-ში. ეკონომიკური განვითარებისა და სოციალური კეთილდღეო-

ბის საქმეში. ხელი შეუწყო ქვეყანაში მენარმეობის კულტურის ჩამოყალიბებას და მცირე და საშუალო ბიზნესის პროდუქტიულობის ამაღლებას.

ბიზნეს-ინკუბატორების პროგრამა.

ინოვაციური და კონკურენტუნარიანი კომპანიების შექმნის მიზნით მუშაობს ბიზნეს-ინკუბატორების პროგრამა, რომელიც იყოფა 2 ტიპად: პირველი კატეგორიას მიეკუთვნება სავაჭრო, მომსახურების და მსუბუქი მრეწველობის კომპანიები, მეორეს-სტრატეგიული სექტორები, რომლებიც განსაზღვრულია თითოეული შტატისათვის.

გათვალისწინებულია ბიზნეს-ინკუბატორების ყოველწლიური ატესტაცია იმისათვის, რომ მათი მომსახურება მუდმივად დარჩეს უმაღლეს დონეზე და შეინარჩუნოს მაღალი სტანდარტი.

ყველა საწარმოსათვის განსაზღვრულია საინკუბაციო პერიოდი 3 თვის დონეზე, და 6 თვე-კონკურენტუნარიანობის მაღალი დონის სექტორში მომუშავე კომპანიებისათვის. საინკუბაციო პერიოდის ჩარჩოში გათვალისწინებულია საკონსულტაციო მომსახურების დაფინანსება შიდა ბაზრის საწარმოებისათვის 400 ათასი პესოს ფარგლებში და 800 ათასი პესო საერთაშორისო ბაზარზე გასული საწარმოებისათვის.

ფინანსური კონსულტირება. სწავლების პროგრამა მენარმეებისათვის მიმართულია მათი ფინანსური ნიგნიერების ამაღლებისაკენ.

სწავლების მისია მდგომარეობს მენარმეებისთვის დახმარების გაწევაში მათი საწარმოებისთვის ოპტიმალური დაფინანსების ტიპის განსაზღვრის საკითხში.

მექსიკაში მრავალი წელია ფუნქციონირებს მწარმოებელთა ეროვნული ასოციაცია, ე.წ. Canacindra, რომელიც მუდმივად ახორციელებს მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერ პროექტებსა და პროგრამებს, მთავრობასთან, სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და კერძო კომპანიებთან თანამშრომლობით.

მწარმოებელთა ეროვნულ ასოციაციას აქვს საკმაოდ განვითარებული ქსელი მთელი მექსიკის მასშტაბით.

პროექტის განხორციელებაში აქტიური მონაწილეობა მიიღო გაეროს განვითარების პროგრამამ და ისეთმა მსხვილმა კერძო კომპანიებმა, როგორებიცაა Bimbo, Comentos Apasco, Firestone, 3M, Corporation International del Color da Cerveceria, Cuauhtemoc, Moctezuma. პროექტის სახელწოდებაა „მექსიკის მხარდაჭერის ჯაჭვური პროექტი: მომწოდებლების ტრენინგი და ჯაჭვური ურთიერთობის წახალისება“. პროექტი ითვალისწინებდა განვითარების ქსელის შექმნას, რომელშიც ჩართული იყვნენ მომწოდებლების კონსულტანტები, რომლებიც მუშაობდნენ მცირე და საშუალო ბიზნესების წარმომადგენლებთან ერთად ინდივიდუალურად და უწევდნენ მათ საჭიროებებზე დაფუძნებულ კონსულტაციებს.

თავდაპირველად პარტნიორი კერძო კომპანიების პრაქტიკულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით მოხდა

სტრატეგიისა და მეთოდოლოგიების შემუშავება, შემდეგ მოხდა ქსელის კონსულტანტებისთვის ტრენინგების ჩატარება და მათი სერტიფიცირება. მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყო უკვე მეორე ფაზა, როდესაც ამუშავდა ქსელი და დაიწყო აქტიური ინდივიდუალური კონსულტაციები მცირე და საშუალო ბიზნესის წარმომადგენლებისთვის.

ფრანშიზას შეძენის დაფინანსება.

ეს პროექტი, რომელიც შეიმუშავა მენარმეობის ეროვნულმა ინსტიტუტმა (INADEM) - ფინანსურ კორპორაციასთან (Nacional Financiera), ერთად, იმისთვის, რომ მხარი დაუჭიროს იმ მენარმეებს, რომლებსაც სურვილი აქვთ ინვესტირება განახორციელონ ფრანშიზას შეძენაში. მხარდაჭერა იმაში მდგომარეობს, რომ მიიღონ დაფინანსება შეღავათიანი პირობებით, 2 მილიონ დოლარამდე, იმისთვის, რომ დაფარონ მთლიანი ინვესტიციების ხარჯების 50%. ეს კრედიტები გაიცემა კომერციული ბანკების მიერ.

დამატებითი საშუაო ადგილების შექმნის პროგრამა.

პროგრამა შედგენილია ახალი საშუაო ადგილების შექმნისა და დასაქმების მხარდაჭერის მიზნით. მცირე საწარმოებისათვის, რომლებიც ამ პროგრამაში მონაწილეობენ, დაწყებული მეშვიდე თანამშრომლიდან გათვალისწინებულია ერთჯერადი ფულადი ანაზღაურება 15 ათას დოლარამდე დამატებით მიღებული თითოეული თანამშრომლისათვის. სულ პირველ წელს პროგრამის განხორციელებისათვის გამოყოფილი იქნა ბიუჯეტი 30 მილიონი პესოს ოდენობით.

Nacional Financiera-შეიქმნა, როგორც ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების მნიშვნელოვანი საშუალება. თავიდანვე, ძირითადი მიზანი იყო ფინანსური რესურსების მობილიზებაში ხელშეწყობა უპირატესად სამრეწველო საქმიანობისთვის.

ორგანიზაცია მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერას ახორციელებს ფინანსური შუამავლების გარკვეული წრის მეშვეობით, გამოდის რა, ფინანსური სახსრების დაბრუნების გარანტიად.

ყოველივე ამის წყალობით, მცირე და საშუალო საწარმოებს შესაძლებლობა ეძლევათ მიიღონ ფინანსური დახმარება სხვადასხვა საჭიროებისათვის, საბრუნავი კაპიტალის შევსებიდან დაწყებული ძირითადი საშუალებების შეძენით დამთავრებული.

კრედიტების მიღების პირობები და საპროცენტო განაკვეთები დამოკიდებულია ფინანსური შუამავლის არჩევანზე.

მექსიკის დამსაქმებელთა კონფედერაცია (Confederación Patronal de la República Mexicana, COPARMEX) — აერთიანებს მენარმეებს ქვეყნის ეკონომიკის ყველა სექტორიდან. კონფედერაციის შემადგენლობაში შედის 36 ათასზე მეტი კომპანია, რომლებზედაც მოდის მშპ-ის 30% და 4,8 მილიონი ოფიციალური საშუაო ადგილი. ამის გარდა, ორგანიზაცია დახმარებას უწევს მცირე და საშუალო მენარმეებს კადრების მომზადებასა და ბიზნეს სწავლებაში, რომელიც ხორ-

ციელდება მთელი ქვეყნის მასშტაბით 64 ბიზნეს-ცენტრებში.

დასკვნა

მიუხედავად იმისა, რომ უკანასკნელ წლებში მექსიკის მთავრობამ მნიშვნელოვანი ინსტიტუციური რეფორმები განახორციელა, შეზღუდა ბიზნესში სახელმწიფო ორგანოების ჩარევა, ბიუროკრატიზმი და კორუფცია, გაამარტივა მცირე და საშუალო საწარმოების რეგისტრაციის პროცედურები, შეამცირა მათი რაოდენობა, ვადები და რეგისტრაციის ღირებულება. მიუხედავად ამისა, მექსიკა მსოფლიო ბანკის 2016 წლის ბიზნესის კეთების "Doing Business"-ის ყოველწლიურ რეიტინგში მცირე ბიზნესის კეთების სიადვილის მონაცემებით მსოფლიოს 189 ქვეყანას შორის 38 ადგილი უკავია. (შარშანდელი მონაცემებით ქვეყანა იმყოფებოდა 42 ადგილზე). ეს მაჩვენებელი მიუთითებს, რომ მექსიკაში ბიზნესის კეთება ოდნავ გაადვილდა, თუმცა ქვეყანა საგრძნობლად ჩამორჩება არა მარტო მსოფლიოს წამყვან ქვეყნებს, არამედ ბევრ თავის მეზობელ ქვეყნებსაც. ლათინური ამერიკა და კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნები: 32 ქვეყანას შორის მექსიკა 21 ადგილზე იმყოფება რეიტინგში.

ბიზნესის რეგისტრაციის სიმარტივის მაჩვენებლებით რეიტინგში მექსიკა 65-ე ადგილს იკავებს, მშენებლობის ნებართვის სიმარტივის მაჩვენებლით მექსიკა 67 ადგილზეა, ელექტროენერგიით მომარაგების მაჩვენებლით - 72-ე ადგილზეა რეიტინგში, კერძო საკუთრების რეგისტრაციის პარამეტრებით მექსიკა 106-ე ადგილზეა, კრედიტების მიღების მაჩვენებლით 5-ე ადგილი უკავია, მინორიტარული ინვესტორთა დაცვის მხრივ მექსიკა 57 პოზიციაზე იმყოფება. გადასახადების გადახდის მხრივ ცუდი სიტუაციაა მექსიკაში (92 ადგილი), ვაჭრობა საზღვრებს შორის-საერთაშორისო ვაჭრობის პარამეტრებით მექსიკა ცუდად გამოიყურება რეიტინგში (59 ადგილი), კონტრაქტის აღსრულების თვალსაზრისით მექსიკა 41-ე პოზიციაზე იმყოფება, გადახდის უუნარობის მაჩვენებლით მექსიკა 28-ე ადგილზეა რეიტინგში.

აღნიშნული მონაცემებიდან კარგად ჩანს, რომ სიტუაცია მექსიკაში კვლავ რთულია.

მცირე და საშუალო ბიზნესის პოლიტიკის წინამდებარე მიმოხილვა ნათელყოფს იმ ტენდენციებს, რაც ქვეყანაში ბოლო წლებში ვითარდება. მცირე და საშუალო ბიზნესი მძიმე საგადასახადო ადმინისტრირების და წნეხის პირობებშია, რომლის განვითარებას, მნიშვნელოვან პრობლემებს უქმნის არასტაბილური საგადასახადო სისტემა. ადმინისტრირების და ბიზნესის დაწყების სირთულე, არასრულყოფილი ბიზნეს გარემო, ადამიანური რესურსების დაბალი კვალიფიკაცია და სხვა.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ მიმდინარე ეტაპზე გადაუდებელ ამოცანას წარმოადგენს მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობის პოლიტიკის ტრანსფორმირება, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოთა საქმიანობის რადიკალურად

გამარტივება, საგადასახადო სისტემის შესაბამისობაში მოყვანა საერთაშორისო სტანდარტებთან. გადასახადების შემცირება. მცირე და საშუალო საწარმოების სწრაფი ტემპით განვითარება. აღნიშნულის შედეგად ახლო მამავალში შესაძლებელი გახდება მცირე და საშუალო საწარმოების განვითარება, ეკონომიკური აქტივობის, სიღარიბის შემცირების, უმუშევრობის დაძლევისა და ქვეყნის მდგრადი განვითარებისათვის.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Anzola, S. (2002). Administración de pequeñas empresas (segunda ed.). México: Mc Graw Hill.
2. Robles, A. (22 de septiembre de 2010). Micro, 95% de las empresas en México. EL FINANCIERO. Economía, pág. 10.
3. Sánchez Trejo, V. G., & Hernández, N. A. (2 de Marzo de 2011). El UNIVERSAL EN LINEA. Recuperado el 2 de Marzo de 2011, de Factores de competitividad de la pyme en México: <http://www.eluniversal.com.mx/articulos/63151.html>

ვებ-გვერდები:

1. მექსიკის სტატისტიკის, გეოგრაფიის და ინფორმაციის ეროვნული ინსტიტუტი;
<http://www.inegi.org.mx/inegi/acercade/default.aspx>
2. მექსიკის განვითარების ბანკი;
<http://www.bancomext.gob.mx>
3. მექსიკის ცენტრალური ბანკი;
<http://www.banxico.org.mx>
4. მექსიკის ეკონომიკის სამინისტროს მენარმეობის ეროვნული ინსტიტუტი
<http://www.contactopyme.gob.mx>
5. მექსიკის ეროვნული ფინანსური ინსტიტუტი;
<http://www.nafin.gob.mx>
6. <http://www.prodigypymes.com>
7. მექსიკის საგადასახადო ადმინისტრირების სამსახური;
<http://www.sat.gob.mx>
8. <http://www.se.gob.mx>
9. <http://www.sourceoecd.org>
10. <http://mexico.smetoolkit.org/mexico/es>
11. მცირე და საშუალო ბიზნესის ინსტიტუტი;
<http://www.institutopyme.org/>
12. Doing Business. Rankings, 2016. <http://www.doing-business.org/rankings>